

EVANGYÉLIOMI PROTESTÁNS LAP.

Megjelen minden héten egyszer pénteken egy iven. — Előfizetési ár egy évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. — Hirdetések díja száz szóig 1 frt, kétszáz szóig 2 frt, a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr. 3-iknál 70 kr. bélyegdíj 30 kr; csakis egyház és tanodát érdeklő hirdetések fogadtatnak el. A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz — Fűvészkert-utca, 1078. sz. a. intézendők.

Középtanoda ügy Kis-Uj-Szálláson, a tanárkar emlékirata s hatása.*)

Van szerencsém a kisujszállási ref. 6 osztályu gymnasium tanári karának egy emlékiratát közölni, melyben az illető tanári kar a gymnasiumánál létezett és eddig figyelemre nem méltatott hiányokat felfedezi. Azon meggyőződésben vagyok, hogy a hiányok, melyek a fentartó testület szerény és bizonytalan jövedelem-forrásai és különösen a tanérek elégtelen volta miatt nálunk keletkeztek: szintén feltalálhatók szuperintendentiánk mindazon vidéki gymnasiumaiban is, melyek hasonló körülmények közt tengődtek idáig; így tehát nem lesz felesleges a hiányokat felfedező memorandumot, legalább lényegileg közzétenni.

Nagyon szükségesnek tartom részemről, hogy a hol még rendezkedés nem történt, az illető tanárkarok és fentartó testületek szintén gondoskodjanak idejében a náluk is mutatkozó égetőbb szükségek fedezéséről, hogy majd, ha a középtanodai törvényjavaslat keresztülvitetvén, a kormány sürgetni fogja a reformokat: ne legyünk egész készületlenek. Ha most tájékozni igyekszünk magunkat, ha a lényegesebb javításokat előlegesen megteszszük: egy felől

*) Nagyon eljött az idő, hogy a prot. középtanoda ügyszó komolyan hozzá lássunk, s vidéki középtanodáink is — honnan folynak kollégiomainkba nagy részt a növendékek — az életnek s viszonyoknak megfelelően oldassanak meg. A prot. tanügyi vizsgáltságának közös eszméje lehet az egyesítő kapocs a kerületek közt is. Ne várjunk az országos rendezésig sem összetett kézzel, hanem, ismervé a célt, fogjunk a korszerű átalakítás és javításhoz... különben a dicstelen sorvadás vár ráink. Az alsóbb helyi érdek vonuljon félre a magasb közérdek előtt. Itt volna ideje, a prot. tanügyi tanulmányozása, átalakítása, tökéletesítése céljából egy protestáns tanügyi egylet alakításának, előbb kerületenként megragadván a kezdeményt a központi főtanodák gymnáziumi tanárkarai. Indítványaik s tanulmányon alapuló javaslataik nem fognak az e kerületek előtt siket fülekre találni. A vidék a központoktól várja a megindulást. Róm. katolikus atyánkfiai is mozognak ugyancsak. Mozogjunk és tegyünk míg nappal vagyon.

S z e r k.

nem lesz oly nehéz megfelelni a kívánalmaknak, másrésztől meg, nem maradván fel oly nagy hiányok, nem fogunk megrémülni a kívánalmak nagyságától s önbizalmunk nem fog megingani. Vidéki középtanodáink rendezését, még pedig m i e l ő b b i és gyökres rendezését különben még azért is tartom nagyon sürgősnek, hogy ha az igyekezetet, a tevékeny jóakaratot látják, a kormány és annak tanácsadói, nem sürgethetik nyomatékkal a vidéki gymnasiumok eltörlését, mely áramlat tudtommal már egyházkerületi tanügyi bizottságunkban is foglalt el némi tért. Így aztán, ha jól megfontolt érdekeinkért tényleg munkálunk: ellenségeinket lefegyverezzük, mielőtt a tettek terére lépnének.

A z e m l é k i r a t.

„Szokatlan és első tekintetre talán visszatetszést keltő a helybeli gymn. tanárkar azon ténye, mely által a jelen alkalommal a Nt. s T. Bizottság figyelmét igénybe venni bátorodik. Azonban az okok, melyek a tanárkart e lépésre birták, sokkal fontosabbak, s a hiányok, melyeket pótoltatni óhajtana sokkal szembeötlőbbek, hogy sem továbbra is megmaradhasson a szenvedőlegesség terén.

Minden intézet virágzása vagy hanyatlásánál azt tapasztaljuk, hogy nem csak a közvélemény, de még a szakértők is, kiknek pedig szélesebb látkörük levén, alkalmuk van a dolgok mélyébe is betekinteni, első sorban mindenkor az intézet közvetlen hivatalnokait halmazzák el előismerésük kifejezéseivel siker, vagy gáncsoló nyilatkozataikkal hanyatlás-esetében. S ebben van is sok igazok; mert az intézet közvetlen hivatalnokai foglalkozván a napi teendők végzésével, gyakorlatból ösmervén az intézet szervezetének legkisebb részleteit is: az ő szakértelmök tudhatja legjobban, mi van jól vagy rosszul; mit, mikor, hol és hogyan kell javítani? Mig ellenben azok, kik a felügyelet távolabbi magaslátán állanak s kiknek csak eme jogok és kötelességek van, a távolság és közvetlenség következtében az apróbb részletekről tudomással sem bírván: természetes, hogy a felelősség első sorban amazokat érheti, a miért a hiányokat nem fedezik fel s a javítani valót titkolják, vagy legjobb esetben elhallgatják.

E szerint tehát, tanintézetünknel is — bár az intéz-

kedés joga nem a tanárkar kezében van, sőt az intézkedésből teljesen ki van zárva: — első sorban a hiányokért a tanárkart sújtja a felelősség mind a közvélemény, mind pedig azon szakértők előtt, kiknek eltávozott növendékeink hiányos képzettségéről alkalmuk van tudomást venni. Hogy tehát a felelősség terhének érzetét enyhítse a tanárkar: azért határozta el ez emlékiratban a Nt. s T. Bizottság elé terjeszteni középtanodánk hiányait.

De van még ezen most kifejtett indokon kívül más is, s pedig hasonló fontosságú, mely sürgetőleg követel a tanárkar e lépését, de más részről igazolja is azt. Ezen ok a növendékek és szüleik együttes érdeke.

Ha idegen tanintézetbe megy a helybeli gymn. növendéke s ott bizonyítványát bemutatva kitűnik, hogy egyik vagy másik tantárgyat nem tanulta, vagy kérdezősködés után megtudják, hogy valamely tantárgyat helytelen beosztással tanult: míg egyfelől a tanintézet becsülete lesz kitéve meglehetősen gáncsolódásnak, más oldalról a tanuló jut azon kellemetlen helyzetbe, hogy legkisebb mulasztása vagy vétke nélkül visszautasítatik, vagy magán uton, költséges pótvizsgálással kell a hiányt pótolnia. Mindkét eset aztán a szüléket is érzékenyen sújtja s méltán elkeseríti. Vagy, ha a legjobb esetben is pótvizsga nélkül felvétetik a növendék a következő osztályba: nem fogja-e hiányos alsóbb képzettségének káros hatását mindenkor keserűen tapasztalni s nem lesz-e kénytelen elfordulni szívében azon tanintézettől, mely őt ily kellemetlen helyzetbe juttatta?!

Nem hallgathatjuk el lépésünk igazolása és támogatása végett azon nagy horderejű tényt sem, hogy az állami középtanodák tantervének — tananyagja rendszeres beosztásának czélszerű volta minden nap és minden irányban hódít s még oly helyeken is, hol az autonomia védbástyái megöl hatalmasan védekeztek a régi tábor harcosai, újabban az állami tantervhez alkalmazkodva alakíttatnak át a tanintézetek. Ennek aztán az az eredménye, hogy a tanintézetek kinézése egészen megváltozott s ma már úgy tapasztaljuk, hogy nemcsak a főtanodákban, mint Pápán, S.-Patakon, Debreczenben, Kecskeméten, de a főgymnásiumok sőt a 6 osztályú vidéki középtanodákban is p. o. M.-Sziget, N.-Körös, Halas, Szatmár, Békés, Szalonta, Késmárk stb. tanodáiban azon szabály van életbe léptetve: **l e g a l á b b a n n y i t a n á r**, a rajz, torna és ének tanító melléktanárokon kívül, **m i n t a m e n n y i a z o s z t á l y o k s z á m a**. A mi tanintézetünk még eddig nem szerveztetvén újra — pedig erre mulhatlanul szükség van, ha csak a verseny-térről le nem akarjuk szoríttatni — szervezetlenségéből több oly hiány származik, melyek lehető legrövidebb idő alatt helyre pótlandók és kijavítandóknak véleményeztetnek a tanárkar által.

Mindenek előtt

I-ször első és főhiány a **t a n e r ö k e l é g t e**

l e n s z á m a. Ezen hiányból mint okból több hiány keletkezik, mint elmaradhatlan okozat, nev:

a) A természetrajzi tudományok a gymnasium alsó osztályaiban teljességgel nem tanítottak, holott pedig az ország minden részéből érkezett iskolai értesítők kétségen kívül helyezik, hogy ezen tudományok heti 2—3 órán minden tanintézetben tanítottak. Így a debreczeniben is, hova pedig tanítványaink legnagyobb része gravitál.

b) Némely tudományoknak összefogva, egyszerre 2 osztály számára kellett előadatniok, csak is így végezhetővén el 4 tanár ezen tudományokat az eddig kívánt terjedelemben. Ebből aztán nem egy visszasság állhat elő p. o. Magyarország története levén kiszabva, — hogy a III-dik és IV-dik osztályoknak együttesen adattassék elő: a tananyagot 2 részre kell osztani s így egyik évben mindkét osztály végzi az első felerészt — a mohácsi vész, a másik évben pedig ez osztályok közül a volt harmadik (most már mint IV-ik) s egy újabb osztály t. i. az új III-dik tanulja a 2-dik felerészt — korunkig. Így aztán minden 2-ik évben elő áll azon rendkívül káros kényszerűség, hogy a tanuló nemzete történeteit ott kezdi megösmerni, hol annak tulajdonképi nemzeti élete már alig van — leszámítva a legújabb időket. Hogy értse már meg a gyermek előzmény nélkül a következményt? Hogy értse meg p. o. hogy nemzetének két királya van egyszerre? Miért alkot a nemzet oly erős ellenzéket a habsburg család ellen? a forradalmak miben gyökereznek? a pragmatica sanctio miért volt szükséges? stb. ezek a történeti alap mellőzése után sokkal bőségesebb magyarázatot igényelnek.

Ugyancsak csak az osztályok egybefogásából az a veszély is állhat elő egyes tanulóra nézve, kik a III-dik osztályban a magy. történelem 2-dik felét tanulták, hogy valamely szervezett tanintézetbe távozva tőlünk: vagy újra kell nekik tanulni a Habsburg család alatti események sorát, vagy pedig, minthogy a III-ik osztályra kiszabott 1-ső felerészt nem tanulták, azt magán uton kell végezniök, ha visszavettetni nem akarják magokat.

E példa csak egy. Ilyet nyujtanak: a történelem és vallás mind a 6, s a természetrajzi tudományok a 2 felső osztályban.

C) Bár a tanárok mindenike megadja is a heti 24—26 órát; sőt az I-ső és II-ik osztály tanára a főkönyv kimutatása szerint 32, valójában pedig jóval több órán tanít: még sem adhatók már elő a megszorított tantárgyak annyi óra számmal mint szervezett gymnasiumokban s mint a mennyi valóban szükségeltetik is nekik. Álljon itt néhány példa a múlt (187^{4/5}) évi iskolai értesítvényekből kiszemelve. Megjegyzendő ezen kimutatás adataira nézve, hogy a tantárgyak óraszámát a gymnasium 6 osztályára együttesen vannak kiszámítva, tekintet nélkül arra, hogy egyik vagy másik osztályra hány esik belőle?

T a n t á r g y a k :	Kőrös- Kecskemét, Halason	P e s t i	Késmárki	Szatmáron	Debreczen- ben	Állami és szerzeti iskolákban	Kisujszál- láson
	evang. főgymnasiumban						
V a l l á s	12	12	12	12	12	10	6
Magyar nyelvtan	18	18	12	20	18	18	17
Latin nyelvtan	35	34	34	37	38	34	34
Német nyelvtan	14	18	16	14	12	12	11
Görög nyelvtan	10	8	8	8	9	8	6
Földrajz	8	8	12	9	11	6	3
Történelem	9	16	13	12	11	10	6
Természetráaj	8	9	10	10	9	9	3
Természettan s vegytan	6	10	10	8	7	9	7
Mennyiségtan	18	26	20	17	20	28	17
Ö s s z e s e n :	138	159	147	147	146	144	110

Tehát ugyanazon tantárgyak a mi intézetünkben 34-gyel kevesebb órán adatnak elő, mint ott, hol minimuma észlelhető a heti óra számnak, s 49-czel kevesebb órán, mint a hol a maximum van. (Vége köv.)

G y ő r y L a j o s tanár.

A lelkészválasztási kérdéshez.

(Vége.) Nem egy ilyen zavaros választás után vidékszerte hangzott a kérdés: vajjon méltó-e az elválasztott azon helyre? Sokszor az esperestig eljutott e kérdés, de az esperest nem tudott elég okot találni, hogy beleegyezését megtagadja, mert az elválasztott a lelkészi vizsgán átbocsátta tőle, s a választási jegyzőkönyv rendben találtatott; — bár arra is volt eset, hogy kétszáznál több választó közül, a választáson nem volt több huszadrésznél, sőt mint kuriózumot hallottam elbeszélteni, az is megtörtént egy tekintélyes egyházban, hogy a többséghez még egyetlen egy szavazat kivántatván, az élelmes kortes vezér, egy esetleg jelen levő gyólcsofót vitt szavazásra, s azzal csinálta meg a többséget,

Csuda-e, ha volt eset rá, hogy az ilyen visszaélésekkel folytatott választási mozgalmak közül, a becsérzettel és lelkészi jellemmel bíró egyik jelölt, még a választás előtt önként visszavonult?

Hanem az ilyen választásoknak aztán szomorú következményei szoktak lenni: Az egyházra, melyben a választás történt, mert a választás előtti zavarok az egyház belnyugalmát sokszor évekig felzaklatva tartják, és ha a belnyugalom színleg helyreállottnak látszik is a választók és elválasztott közt, a csalódást csakhamar kiábrándulás követvén, ha nyílt perlekedés nem lépzen is köztük, de a kölcsönös bizalmatlanság megdermeszti az egyház életét. Az egyház megére, melynek kebelében a jobb egyházak hivatás nélküli s csak úgy becsémpészett lelkészek pásztorkodására bizatván, az egyházi és iskolaügyi panaszok egymást érik. A lelkészi karra, mert az új tisztárs miatt nem csak az összes lelkészi kar tekintélye csökken, hanem még az eddig közbecsülésben, jó eredménnyel működő szomszéd lelkészek sok méltatlan ostromot is kénytelenek kiállani az új szomszédra hivatkozó egyháztagoktól, kik nem győzik annak engedékenységét, népszerűségét és sok más jeles (?) tulajdonait dicsérve emlegetni! — Sőt az egész pro-

testáns egyház egyetemére is, a mennyiben az ilyen belbec nélküli könnyű emberek, mint ingadozó nádszálak, igen hamar megejtetnek a cifra szavakba burkolt divatos hit eszmék toborzóit által; zavaros helyzetükben, semmiképen sem versenyezhetvén csendben munkálkodó tisztársikkal, mintegy kiségitő eszköznek tekintik, a könnyen hívők előtt uton utfélen vádolni többi tisztársikat, s magukat ujkori tudósoknak tüntetni fel.

Ha talán tulzott színekkel rajzoltam is a választási mozgalmakat s azoknak következményeit, de annyit mindenestre fenntartok, hogy sok esetben, még azon szerencsés egyházak is, a melyek derék, méltó lelkészt nyertek a választás után, a szerencsét próbáló léha jelöltek s pártosaik miatt, igen sok zavarnak, zaklatásnak voltak kitétetve. És kivált az értelmes vezetőket nélkülöző, földmivelőkből álló gyülekezetek igen sok alkalommal félre vezettettek, és csalódásukat csak későn láthatták be.

De a legfeltűnőbb hibája szerintem a lelkészválasztási szabályoknak az: hogy azokban, a már állomáson levő rendes lelkészek előmozdításáról épen nincs gondoskodva. Bár mennyire képesítve legyen is, egy balszerencsése miatt, kis helyre jutott rendes lelkész: még gondolni sem mer arra, hogy egy üresedésbe jött nagyobb helyre concurráljon. Mert ha sorompóba lépne is, a semmit sem veszthető, s épen azért mindent kockáztatható segédlelkészekkel, vagy kényszerülve van minden tiltott eszközök felhasználni célja elérésére, vagy ha a becsületesség korlátai közt marad, biztos bukásnak nézhet eléje, és vallott kudarcza esetén, eddigi állomásán ingattatik meg, eddigi befolyását s tekintélyét saját egyházában elvesztheti, mert azonnal megindulhat ellene a mindig lappangó elégedetlenek mozgalma, el kell hallgatnia midőn szemébe mondják: „menne ő kigyelme, de nem kell!“ és „ha jó lenne, elválasztották volna ott is, a hol kínálta magát!“ stb. Ő pedig mindenféle keserítések, búsítások közt elmélkedhetik arról, hogy öntudatán kívül mi hát a jutalma, meg lehet kitűnő szorgalommal szerzett tanulmányainak, eddigi buzgó munkálkodásainak? — valamint arról is, hogy reá nézve egy jobb jövő majd csak a sirontul várakozik; és ez elmélkedés a

*

hívó lelkész a maga személyére mindenesetre meg is vigasztalhatja; de ha népes családjára gondol, melylyel eddig is folytonos nyomor közt küzdötte át az életet, lehetetlen hogy ne sohajtsa néha, ha titkon is, hogy „miért nem lettem inkább állami hivatalnok, vagy üzleti tisztviselő, vagy vasuti őr, vagy éppen katona: ott legalább jó magaviseletemmel, kötelességeim pontos teljesítésével, szorgalmammal előléptetésre számíthattam volna, — mig itt, — bár csak úgy lettem a tiszt vizsgát mint mások, sőt talán jobb sikerrel mint némely századosok, sőt ezredesek is, — teljes életemre közkatonának — ugyanazon állomáson kell maradnom! sőt a csekély 3—600 forint zsold mellett, még túrnöm kell a helyzetemet éppen nem ismerő jobb zsoldért vitézkedőktől, ama nevetséges vádat, hogy miért nem tudok lelkesülni? miért nem munkálkodom? mikor milyen sok szép szabad időm volna!!“

„Vajjon nem egyik oka-e ez is, ama több felől jelzett bajnak, hogy tehetségesebb ifjaink nem igen érznek kedvet, a lelkesíti diszes pályára?“

Nem lehetne-e a lelkészválasztási szabályokat akként módosítani, hogy azokban alkalom nyújtatnék a magokat érdemesített, jobb sorsra méltó kislelkes papoknak is, a jobb állomásokra törvényes és becsületos uton concurrálni? Mint a királyhágón túli ev. ref. egyházkerületben, vagy más jobb módon?

E kérdést vagyok bátor a hivatottak figyelmébe ajánlani!

Ártándi.

K Ö N Y V I S M E R T E T É S

Nagy János egyházi beszéde.*)

Már huszonkét éve annak, hogy a pápai hittanári széket elhagytam. Azt gondoltam, hogy alig létezik már ott valaki, ki reám annyi idő múlva visszaemlékezne. Azért nagyon kedvesen lepott meg távol csendes magányomban nagy. Nagy János barsi esperes ur barátságos levele és barátságos küldeménye.

Nem szüntem meg egy pillanatig sem mély hálaérzettel adózni a dunántúli főt. h. h. egyházkerület iránt. Példátlan a bizalom, melylyel az ifju és idegen iránt viseltetett, s őt jóakarattal ápolta, azért nem szabad azt felednem soha, s hálámnak maradónak kell lenni. Szívesen emlékszem mai napig vissza ottani jóakaróimra, s azokra, kik barátságukkal megtiszteltek.

N. t. Nagy János esperes ur kedves alkalmat nyújt szíves emlékeztetével, hogy hálás érzelmeimnek nyilvános kifejezést adjak.

Ugy látszik nagyon sokan vannak azon egyházkerületben, kik osztoztak velem azon megütközésben, melyet nt. Kis Gábor

*) Mind e levél alakban beküldött ismételtéért n. t. Dr. Heiszler József urnak, mind a beszédet alulirothoz is beküldő n. t. Nagy János urnak kifejezem a becses küldeményekért köszönetemet. Együttal idézek a szép műből két jellemző helyet: „Ne legyünk olyan építők, kik könnyelműen elhagyják pusztulni az emberi ész zivatarai által az alapot, mely már egyszer vettetett; se olyan építők, kik az erős alapra hitvány anyagot raknak, — különben szelet vetünk, s botránykozást aratunk.“ És „Erősödünk meg először magunk a hitben, hogy másokat is megerősíthessünk. Ezt teszi józanul haladnia a vallásban.“ Arany igazságok!

Szerk.

tatai esperes püspökszentelési beszéde okozott; mert az első nyilvános alkalom azonnal felhasználva lett, hogy a fájdalmas aggodalmak, melyeket amu szomorú beszéd előidézett, megszüntetessenek.

Ugyanis a főt. dunántúli egyházkerület közgyűlését 1876. június 11-kén Székesfehérvárott tartván meg, ezen alkalommal nagy. N a g y J á n o s barsi esperes tartá az e g y h á z i b e s z é d e t (Pápa, 1876. 8r. 16 l.) és e jeles beszéd érdemlett megtiszteltetésben részesült; mert a gyűlés határozata folytán kinyomatni, és közzététetni rendeltetett,

Ezen beszéd tehát egyszersmind nevezett főt. egyházkerület nyilvános és örvendetes confessiója.

Alapige, 1 Thess. V, 21. Mindeneket megpróbáljatok, a mi jó azt megtartsátok.

„Az ember az igazság keresésére és ismeretére rendelt valóság, s az embernek joga van a tudomány bármely terén is keresni az igazságot.“ Ez szilárd prot. alap. A protestantismus azért a tudomány minden ágát gondosan ápolta, mint az igazság megannyi közegeit. A reformáció egyháza sohasem félt a tudománytól; hiszen már kezdetben a hit alaptanait speculativ irányban kísérlette megoldani . . . és ez bátor, és szerencsés gondolat volt. Itt a szellem szólott a szellem dolgaihoz.

Szerző szerencsés praemissák után azt akarja megvizsgálni: vajjon megegyeznek-e szent vallásunk alapigazságai az ész követelményeivel? E kérdés a téma.

Az első részt e Tholuck-szerű hitbizonyossággal így kezdi meg: „Hiszek egy Istenben, mindenható atyában, mennynek és földnek teremtőjében.“

Nagyon helyesen. A léleknek első szüksége a z I s t e n a t y a i s á g á n a k eleven érzése. A merev theismus nem elégíti a lelket soha. A mozaismus Istene király, bíró a törvénynyel (mely ő) kezében . . . erős, és bosszuálló, azaz büntető Isten. — Ezzel szemközt halandó ember nyugodtan soha meg nem állhat. Nekünk gyarló embereknek résztvevő, szeretetteljes Isten, igen nekünk „mindenható atya kell! — De Istent csak a Krisztusban azaz az ő teljesen kiegyenlítő áldozata által lehet atyáknak nevezni. Azoknak atyjok az Isten, kiknek megigazítójok a Krisztus.

Azért a második részben szerző tárgyalja a Krisztust, ki Istennek egyszülött Fia, mint az erkölcsi világ helyreállítóját, vagy is az emberiség egyetlen megigazítóját, s e szavakkal zárja be e részt: „hiszünk a megváltó Jézus Krisztusba, Istennek egyszülött fiába.“

Bizonyára, a ki a bűn és lelkiismerettel játékot üzni nem akar: annak be kell látni az erkölcsi kiegyenlítő, vagy Megváltó szükségességét, különben Jézus szelleme regeneráló erejét történeti téren is felmutatja. A mi magát a történelemben igazolja, a mit a lelkiismeret elfojthatlanul követel, azt a józan észszel ellentétességbe állítani lehetetlen.

A harmadik részben szerző előadja, hogy a keresztyénség által czélozott tökély a S z e n t l é l e k gyámolító munkássága nélkül el nem érhető. Ez által meghatva építék az apostolok az országot, s megdicsőíték ezt a hithősök, a vértanúk még a reformáció napjaiban is. Szerinte is tehát az ország építő elv a Szentlélek, s ha nem észellenes a keresztyén tökély, úgy annak eszközölve ellen sem lehet emelni kifogást. „Ezért méltán tesszük ama vallomást: Hiszek Szentlélekbe.“

A negyedik részben megmutatja, hogy a fentebbi alaptá-

nokból önkényt foly a halhatatlanságnak hite és a siron tuli örök élet reménye.

E beszéd tehát szilárdan egyházi állásponton mozog, s miután a dunántuli egyházkerület szónokot e beszéde kinyomatásával tisztelte meg, e ténynyel be lett bizonyítva, hogy a modernnek felforgató szelleme ott vérmes reményekre jogosítva nincs.

Azt hiszem, többen lesznek, kik n. t. Nagy János urnak e vigasztalásért szívökben köszönetet szavaznak, habár csak szent kötelességét teljesítette, de a bátorság, mely mai nap ide már megkívántatik, tiszteletünket megérdemli.

Ott, hol ily lelkületű férfiak állanak az egyházmegyék élén, bizton remélhetjük, hogy az evangyéliom szent zászlója porba nem fog hullani, s a harcot ama hiresztelt többséggel bizalommal megállhatjuk, tudván, hogy ha kötelességünket teljesítjük, Isten velünk leend mindenkor.

Midőn e nemes irányu beszédről Szerkesztő urat értesitem, kérem tartson meg továbbra is barátságos érzelmeiben.

Dombrád, 1876. aug. 12.

D r. H e i s z l e r J ó z s e f,
h. h. lelkész.

B E L F Ő L D.

A tiszai ág. h. ev. egyházkerület közgyűlése, Péchy Tamás beigtatása.

A tiszai ág. h. ev. egyházkerület Jólsván, f. hó 9 és 10-ik napjain tartá meg évi közgyűlését, melynek legfontosabb s legérdekesebb mozzanatát az új kerületi felügyelő P é c h y T a m á s miniszternek ünnepélyes beigtatása képezé. A megválasztott felügyelőnek már megérkezése is ünnepélyes volt. Tornalján, hová vasuton érkezett meg Pestről, f. hó 8-kán reggel tekintélyes küldöttség üdvözölte őt, főt. Czékus István szuperintendens urral élén s kísérte őt számos kocsikon Jólsváig s ezen utjában is élénk ovatiókban részesült a főfelügyelő ur, melyek közül csak a süvetei fogadtatást említem fel, hol ékes diadalív alatt 2 tisztes veterán, mindkettő már jubilált, 53 éves szolgálja az egyháznak u. m. Koczman Pál lelkész és Faluba János tanító fogadták őt. Legyen e 2 jubilált agastyán üdvözlése szerencsés előjel arra, hogy az ünnepelt szintén hosszú éveken keresztül viselhesse áldásosan új hivatalát. Jólsva határán délczeg lovas banderium várakozék az érkezőre, ki itt meglepően diszes diadalkapu alatt tartá harsány éljenek között bevonulását. Ugyanaz nap este fényes fáklyás menet tisztelgett a megválasztott felügyelő és Czékus superintendens ablakaik alatt, kik is mindketten talpraesett szavakban köszönték meg a megtiszteltetést.

A tulajdonképeni gyűlés 9-kén reggel a templomban vette kezdetét szuperintendens urnak elnöklete alatt, melynek legelső tárgya az új felügyelő beigtatása volt. Felolvastatván ugyanis a szavazatok felbontására és összeszámítására egybegyűlt volt kisgyűlés jegyzőkönyve s az mindenben helyeslésre találván, küldöttség menesztetett, mely a megválasztottat az eskü letételére meghívja. Ezzel az ülés felfüggesztetett s kezdetét vette az ünnepélyes isteni tisztelet, melynek kezdetével megjelent az új felügyelő magyar diszruhában s az oltár előtt számára fentartott széken foglalt helyet. Most Czékus István szuperintendens ur lépett a 2 legidősb főesperes kíséretében az oltár elé s tartá egyikét ama mély vallásosságtól s a mély meggyőződés

erejétől áthatott alkalmi beszédeknek, melyek csak hívő kebel mélyéből fakadhatnak, és pedig Ézsaiás 49, 8. alapján azon tárgy felett, hogy „n é k ü n k m i n d n y á j u n k n a k k ö z - b e n j á r ó k n a k é s ő r á l l ó k n a k k e l l e n n ü n k a z e g y h á z i t é r e n , névszerint a) hitbuzgósággal, b) tiszta erkölccsel és c) áldozatkézséggel, mert erre ösztönöz bennünket: a) az ősök dicső példája, b) a jelen idők zilált vállaláserkölcsei viszonyai és c) a jövőnek biztosítása,“ mely beszéd után a főfelügyelő az esküt a meghatottság hangján le is tette, mire rövid buzgó ima s éneklés után az isteni tisztelet véget ért s folytatottatott a gyűlés.

És pedig mindenek előtt az új felügyelő — lelkes éljenek közt elfoglalván elnöki székét — a megindulástól reszkető hangon mondá el a közönség hangos tetszés nyilvánítása által sűrűn félbeszakított „beköszöntő beszédét.“

Mind a szuperintendens ur beigtató, mind a felügyelőnek beköszöntő beszéde külön lenyomatban fogván a gyűlés határozatából megjelenni, legyen szabad az utóbbit itt csak rövid vázlatban közlenem.

Mindenek előtt halhatlan érdemű elődjéről, Zsedényi Ede val. bels. titk. tanácsos ő excellentiája, jelenleg egytetemes főfelügyelő urról emlékezek meg az új felügyelő ur az őszinte kegyelet hangján, gyönyörű hasonlattal C o d r u s n a k nevezte őt, ki után voltaképen senki sem volna méltó, hogy utódjává legyen. Miután helyének mégis be kellett töltenie, csak az vigasztalja szólót, hogy őt, Zsedényit, nem vesztettük el, hogy ő miénk marad ezentul is, s hogy helyét elfoglalni merete, tette azt azért, hogy ő, a szóló, kit a felség bizalma magas polgári állásra emelt, egy nagy eszmének adjon megtestesülést: hogy megmutassa, miszerint a királynak, a hazának és egyháznak szolgálataira egyaránt szentelhetjük életünket. Igéretet tön, hogy ezen magas egyházi állásában nem tévesztendi szemei elől az üdvözítőnek amaz intését: a ki első a kar lenni köztetek, legyen mindnyájoknak szolgálja. Jelszava leend: „a djátok meg a királynak, a mi a királyé, és Istennek, a mi Istené. Sokáig kereste e szavaknak practikus jelentését, hosszú tapasztalat vezette őt azoknak valódi nyitjára. — Egyház és állam 2 külön cél felé törekszenek, utjaik különbözők, de egymást akadályozniok nem szabad. Egymás mellett kell haladniok szabadon, egymástól függetlenül s ez azon nagy elvben talál kifejezést és megoldást: „s z a b a d e g y h á z a s z a b a d á l l a m b a n.“ Évszázadokon keresztül azért volt baj, mert az állam illetéktelenül belé nyult a lelkiismert körébe, de nem kevésbé volna baj, ha az egyház terjeszkednék túl saját jogkörén. Kötelességünk azért, ugymond, hogy vallásunkat tisztán vallási szempontból tartsuk fel s ne engedjük, hogy idegen célokat csempészszenek bele. Ma itt az ideje, hogy őszintén kimondjuk gondolatinkat, kibúvó hátulsó ajtókra nincsen szükségünk. „É n e z t v a l l o t t a m m i n d i g é s a z I s t e n m e g á l d o t t.“ Hangsúlyozta szóló, hogy csupán maga erejéből feladatának meg nem felelhet, minden tényezők közremunkálására van szüksége.

Először is püspöki elnöktársához fordult, kiemelve tapasztalását, érdemeit. Gyönyörűen mondá: „ketten fogunk tenni egyet, fogadj testvéredül. Nem lehet az a prot. egyházban, hogy a világi elemnek legyen egyedül döntő befolyása, sem megfordítva, alapunk az autonomia s ezt a 2 elemnek együtt kell gyakorolnia. Te nem fogod engedni

hogy az egyházi férfiak tulságos hatalmat gyakoroljanak s viszont én ígérem, hogy minden igaz jogaiknak erős védője leszek.

Hozzátok fordulok, lelkészek, így folytatá. Az elharapódzó közönyt nektek kell elhárítani, mert ebben nagyobb veszély fenyeget minket, mint midőn fegyverrel fenyegette egyházunkat az üldözés, melynek fegyverrel lehetett ellenállani. Reátok vonatkoznak a költő szavai: „nehéz ez benn nagy elvekért élni, mint azokért meghalni.” Ti élésszétek bennünk hatalmas szavatokkal a lankadó vallásos érzületet és én igyekezni fogok, állásokat könnyíteni, családokat sorsát javítani.

„Ti az egyház világi előljárói, testvérek, nektek főkötelességtek részt venni mindazokban, melyek az egyház felvirágoztatására szolgálnak, az alázatosságban, az ur szolgálatában, a vallásosság gyakorlásában, hogy a mit az ösöktől öröklöttünk, el ne veszítsen, kötelességtek gondoskodni, hogy az egyház szoros értelemben vett szolgálói tőrhetőnek találják sorukat.”

„Tanárok, tanítók, kezetekben az egyház jövője; nehéz, gyakran háládatlan a pálya, melyen haladtok, de jutalmaz a tiszta öntudat. Teljesítsétek kötelességeket hiven, töletek függ, hogy a közönyt el ne harapózzék azon ifjúságnál, melynek, ha ezen ember nyom kivész, el kell a közönyt fenyegette egyházban a tért foglalnia, neveljétek az ifjúságot vallásosan, erényben, hazaszeretben, neveljétek tetters férfiakká, hű nőkké, önfeláldozó anyákká.”

„És most az Isten áldását kérem, hogy világosítsa meg bölcsességével, hogy a mit tenni fogok, áldott legyen.”

Igen, Isten áldása veled, nemes keblű férfi, hogy a magasztos czélt, melyet e beköszöntő szavakban magad elébe tűztél, elérhessed. Szavaid megtalálták az utat szívünkhöz, tiszta szándékaid, nemes törekvésed megtalálják az utat ahhoz, kitől jó minden jó adomány és minden tökéletes ajándék, a világosságnak atyjához!

(Folyt. köv.)

K Ü L F Ö L D.

A skót szabad egyház egyetemes gyűlése.

(Nevelésügyi, mértékletességi, vasárnapügyi, kontinensi, vasárnapi iskolaügyi bizottságok, a moderator zárbeszéde, a gyűlés berekesztése.)

(Vége.) Máj. 26. E napon a nevelésügyi bizottság jelentése terjesztett elő. Miután néhány év előtt a szabad egyház iskoláit is az állam vette át s hangok keletkeztek, melyek a vallástanítás megszorítását czéloznák, az egyetemes gyűlés hathatósan fölhívja, sürgeti a lelkészeket s mindazon egyháztagokat, kik az iskolai bizottságok tagjai, hogy ne engedjék elenyészni a régi jó szokást a vallástanítást illetőleg. Tanítsák a bibliát s a kátét. A káté tanításnak nagy haszna van, mert nem engedi meg a tanítónak, hogy azt tanítsa a bibliából, mi neki tetszik. A westminsteri theologusok magyarázata a bibliai igazságok felett többet ér, mint akármelyik mostani iskola-tanítóé is. Semmi kifogásuk sincs világi tantárgyak tanítása ellen, sőt elősegítik, a mennyiben vallásos szellem lengi át azt. A vallásos tanítás tette Skóciát azzá, a mi most, helytelen volna eltérni azon uttól.

Majd a mértékletességi bizottság jelentését vették tárgyalás alá, panaszkodik az a mértékletlenség megdöbbentő terjedése felett. Mi az egyház különös kötelessége e tekintetben? vettetett föl újra a kérdés s a felelet csak az, mint nem is lehet más, mi előbb volt: az egyház különös kötelessége és joga, hogy helyezze magát az előcsapat élére küzdeni a bűn s minden más rossz ellen, mely a nemzet erkölcsi jólétét fenyegeti, mert bizonyos az, hogy semmi más társulat, vagy egyesület nem rendelkezik e célra oly kiterjedt s befolyásos szervezettel, mint épen az egyház. Kötelessége ennek gyógyszer után nézni s minden eszközt fölhasználni, hogy meggátolja a mértékletlenség áramlatát. Segélje ez ügyben az államot s a közvéleményt nyerve meg tanítása, predikálása által, hogy szüntesse meg ez a bűn, mely leginkább kifáraszthatja Isten hosszú türelését. A szabad egyház minden lelkésze köteleztetik, hogy ez évi decz hó 3-dik vasárnapján predikáljon a mértékletlenség ellen.

Az esti ülésen illető bizottság elnöke előterjesztette, hogy mit tett az egyház ifju tagjai érdekében. Fölolvasásokat tartottak theologiai tárgyak fölött ifju férfiaknak és nőknek és külön azoknak is, kik a vasárnapi iskolákban működnek, vagy szándékoznak működni. Ezen fölolvasásokat terjeszteni kötelességének tartja a bizottság. Oly ifjak számára, kik vidékről mennek nagy városokba, gondoskodtak helyekről, hol utbaigazítást nyerjenek s oly hű, buzgó fiatal emberekről, kik segélyükre lehessenek városi életük kezdetén. Nagy Británia 6 nagy városában van ezáltal gondoskodva a szabad egyház fiáról. Ugyanily irányban működik egy tekintetben az „Ifju nők keresztyéni társulata” is, mely a városokba jövő leányokat gondozza, azoknak nyújt védő kart. Némely helyen nők számára vannak ugynevezett bibliaosztályok (Bible-Class), melyek roppant látogatottak. Mult évben három gyülekezet mellett állott föl a többiek mellé „Ifjak társulata,” melyeknek czélja az, hogy a vasárnap délelőtti isteni tiszteletet megelőzőleg összegyűljenek az ifjak s ének és ima után egy magyarázza közölök a szent irat valamely előbb kijelölt részét s azután a többiek is megteszik arra észrevételeiket.

Máj. 27. E nap legnevezetesebb tárgya volt azon bizottság jelentése, mely a vasárnap megtartására ügyel föl. Különböző felekezetek lelkészei munkálkodnak kisebb, nagyobb sikerrel abban, hogy a nép szigoruan megtartsa a vasárnapot, de sok szomorú tünet is mutatkozik. Némely helyen számtalan apró bolt nyitva van vasárnapokon, a tengerparton, folyókon egyes hajók közlekednek stb. Legnagyobb baj az, hogy több helyen a hatóság közönyösen viseli magát e tárgyban, nem szorgozza a törvény megtartását, mert bár semmi törvény sem változtathatná meg a nép érzületét, de megakadályozhatná a vasárnap nyílt megtörését. A vasutaknál, postáknál is sok ember el van foglalva vasárnap. Teremtani kell egy jó s olcsó vasárnapi irodalmat, ragaszkodjanak a családok a régi jó szokáshoz, hogy e napot házaikban töltsék, bibliát olvasva s gyermekeiket, cseledeiket kérdezgetve ki a kátéből, a lelkészek hívják föl gyülekezeteik figyelmét e tárgyra, az év egy vasárnapján erről predikálva.

Mulhatlanul meg kell itt jegyezni, hogy az alsóbb néposztály az, mely keveset törődik a vasárnap megtartásával, az a néposztály, melynek szánandó állapotáról már szoltam valamit e lapok hasábjain. A vasuton csak a levélposta közlekedik, bár ismét igaz, hogy egy-egy hajó kiszáll a vizekre, hogy vigye azo-

kat, kik a vasárnap elől vidékre mennek. Lóvonatu vasut nem közlekedik s minél kevesebben használják a bérkocsikat is. A leveleket nem hordják ki, de itt Edinburghban mégis nyitva a hivatal egy része, hogy kik óhajtják megkaphassák leveleiket. Ezeket csak azért soroltam fel, hogy lássék a különbség a skót s a mi vasárnapunk között. Budapesten nem is számítva a folyvást özönlő bérkocsikat, egymást érik az omnibuszok, lóvonatu vasutak, hogy a mulatni vágyó népet városligetbe s más helyre szállítsák s látsz egyéneket a társadalom minden osztályából; itt is megtelnek vasárnap délután az utcák sétálókkal, de ezek közt aligha akadsz egy jobb családbóli ismerősödre.

Máj. 29. Az esti ülésnek volt két nevezetesebb tárgya, melyről szólni fogok. Egyik a kontinensi bizottság jelentése, másik a vasárnapi iskolák állapota. A k o n t i n e n s i (európai kontinenst értve) b i z o t t s á g három irányban működik, segítyezi az ottani protestáns egyházakat, állandó hivatalokat alapít és tart fen, melyeknek lelkészei az egyház kontinensi presbyteriumát (egyházmegyjét) képezik s végre bizonyos állomásokon, melyek csak időleges lelkési szolgálatot igényelnek, ezeket teljesíti. Segélyezték többek közt a valdens, franczia, belga, svájci, spanyol és portugál egyházakat s több kontinensi missiói állomásokat. Három olasz, három magyar s egy cseh lelkészjelölt élvezett alapítványt a szabad egyház kollegiumaiban a mult tanév alatt, — oly eljárás, melynek helyességét, életrevalóságát az államegyház emberei is elismerik, midőn egy közölök így beszél legközelebbi egyetemes gyűlésükön: „Skócia államegyházát nem ismerik a kontinensen és a szabad egyházat ismerik mindenütt; ha egy külföldi tanuló jön Skóciába theológiát tanulni, természetesen a szabad egyház kollegiumába lép be.“

A v a s á r n a p i i s k o l á k igen virágzó állapotban vannak. Összesen 15,686 tanító, majdnem egyenlő számmal a férfi- és nőnemből 2883 osztályt vezet, melyekben 173,596 gyermek áll vezetés alatt. Szerkesztetik ezek számára egy havi közlőny „Children's Record“ (gyermekek közlőnye) czimvel. A vasárnapi iskolák növendékei mult évben 3842 fontot raktak össze pennyikből missiói célra. Tanítják a gyermekeknek a bibliát s a kisebb kátét, ezeken kívül énekeket, imákat. A bizottság folytonosan felügyel nemcsak a tanítók ügyességére, melegségére, de arra is, hogy iráson alapuló egészséges tanokat csepegtessenek át növendékeik kebelébe.

Máj. 30. A gyűlés utolsó napján, miután több folyó ügyek között kijelölték a számos különféle bizottságokat, melyek, mint láttuk, az egyetemes gyűlés előtt számolnak be végzett munkáikról, a m o d e r á t o r z á r b e s z é d e vonzott ismét nagy közönséget a terembe. Megköszöni ez a bizalmat, mely őt elnöki székébe ültette, köszönetet szavaz a ház tagjainak, hogy oly szép egységet tanusítottak a tárgyalások alatt. Volt ugyan eltérés a nézetekben egyes tárgyak felett, de ez elkerülhetetlen, hol oly nagy testület jó össze, de az jobban is van úgy, mert leggyakrabban a vita fedezi föl s állapítja meg az igazat, a valót. Bár volt is vita egyes kérdések fölött, de a szabad egyház sohasem volt inkább egy, lelkészei s tagjai sohasem voltak készebbek küzdeni a közös hitért, mint épen a jelen alkalommal.

Az egyház elvei felett sem volt lényegesebb vita. „Semmi sem jellemezte a szabad egyház ezen tárgyalásait inkább, mint a szilárdság, melylyel annak elveit megtartották. A mi egyházunk nem olyan, mely mindenféle tannak ajtót nyit, melyet némelyek jónak látnak elfogadni s terjeszteni. A mi egyházi

eszménk nem az, hogy az olyan intézmény, melyben minden hitalakzat menhelyet talál, a pápaságtól kezdve a socinianismusig. Nekünk van hitvallásunk, melyről azt hisszük, hogy Isten ígésjén alapszik s azon hitvallás a zászló, mely mellett próbáltatunk meg. Ha kik nincsenek azzal egy véleményen, szabadságukban áll visszavonulni a velünk való közösségből, de senki sem maradhat velünk, ki visszaveti hitvallásunkat. Főlavatásunkkor tett fogadásunkban kötelezzük magunkat az egyház rendeletei iránti engedelmességre s egyházi hatóságaink semmit sem tesznek a mester akaratával megegyezőbben, semmire nem kérhetik áldását nagyobb joggal, mint midőn templomát tisztítják attól, mi t a n i l a g h a m i s s j e l l e m i l e g helytelen.“

A pénzügyi viszonyok teljesen kielégítő, örvendetesek. Az egyház évi jövedelme 534,000 fontra rug s az egyház tagokban is szaporodott.

Visszatekint aztán a moderátor az egyes bizottságok munkáira s általában mindenre, mi a lefolyt gyűlés tárgya volt, melyek közül mi is láttuk a fontosabbakat. Majd a lelkészekhez intéz néhány szót, buzdításul, bátorításul a további munkára Krisztus ügyében, azután pedig a vénekhez, vagyis presbiterekhez, kik a lelkési kar fentartó oszlopai, erősségei, kik, ha kötelességüket hiven teljesítik, kibeszélhetetlen áldást terjesztenek az egyházra,

Beszéde végeztével az ur Jézus Krisztusnak, az egyház egyetlen királyának és fejének nevében szétosztatja az egyetemes gyűlést s egyszersmind kijelöli, hogy az újra összejön Edinburghban, csötörtöki napon 1877 máj. 24-kén.

Könyörgés, ének s az apostoli áldáskivánát zárta be a nevezetes gyűlést.

Örömmel időztünk e gyűlés felett némileg hosszabban, hogy annál feltünőbb legyen az az élénk mozgalom, mely a skót szabad egyház élettereiben pezseg. Hol annyiszor hangsulyozva van a h i t h ú s é g, hol oly hatalmas összegeket látunk szerepelni az egyháztagok jótékonyágának eredményeként, ott élet, jóltevő élet melege van s ha ez egyház hivatva volt a multban, hogy lerázza a dermeteg lankadságot, mely az egyház ügyeit illetőleg annyira erőt vett a kedélyeken, kötelességét ma is teljesíti, ma is a legnemesebb uton jár, melyen őt Isten áldása kíséri.**)

C s i k y L a j o s.

K Ü L Ö N F É L É K.

D e b r e c z e n. A debreczeni ref. főgymnasiumban a beiratások szeptember hó öt első napján történnek; — javító vizsgálat tartatik 6-ik és 7-kén; a tanév pedig 9-kén veszi kezdetét. Debreczen, 1876. aug. 21. M á r k P á l gymn. igazgató tanár.

B é k é s - b á n á t i egyházmegye esperesévé 38 szavazatból 31-el nt. Szalai István választatott; a segédgondnoki tisztre a szavazatok 6 felé osztottak, legtöbbet kapott ifj. gróf Rádai Gedeon 12, és Kovács Ferencz 10-et. — Uj szavazás fog elrendelteni.

P r o t. l e á n y n e v e l ő. Megjelent a debreczeni hely. hitv. egyház nyolcz osztályu leánynevelő intézetének 1875—76

*) Ily nyilatkozat illik a főpásztorokhoz! S z e r k.

***) A hü tudósításért fogadja ifju barátom köszönetemet.

S z e r k.

tanévről szóló Értesítvénye, közli Dóczy Gedeon igazgató 8r. 16 l. Tartalma: kiegészülés, felügyelet, tanszemélyzet s működése, növendékek, a tanított tantárgyak, a tanintézet helyisége, felszerelés, a tanév története, a tanévet záró vizsga, a jövő iskolai évre vonatkozó jelentés. — A református egyház e virágzó növeldéjében a tanerők száma 7, a növendékeké 8 osztályban 119, kik közül hely. hitv. 73, helybeli 95; — a jövő tanév szept. 1. veszi kezdetét s június végén rekesztetik be. — Néhány növendék az intézetben benlakásra s nevelő gondozásra is elfogadtatik. Az intézet tervrajza, program, mely minden tudni valót magában foglal, az igazgató által, kívánatra, díjnélkül bárkinek megküldetik. A beiratások aug. 24-től eszközölhetők, tandíj egy évre 30 frt. — Helybeli és vidéki szülék e jeles tanintézetbe biztosan adhatják s hozhatják gyermekeiket, mely szép és egészséges helyen fekszik, szakértő és komoly igazgatás és vezetés alatt áll, s a ref. egyház pontos felügyelete és gondja is örökös felette. Nem mutatványosság, de alaposság, fokozatosság és komolyság kufjeje itt a sikernek. Az egészet a vallásosság és nemzetiesség zamatja hatja át.

A nagy-kőrösi hely. hitv. főgymnasiumban az az 1876—77 isk. évre a beiratások szept. 6—11-ig tartanak. Az előadások szept. 12. kezdődnek, nyílik meg a tápintézet is, melybe bármely tanuló beléphet ebédért, vacsoráért és kenyérért havonként 6 frt fizetés mellett.

Balogh Ferencz. felelős szerkesztő és kiadó.

H I R D E T M É N Y .

Pályázat.

a vésztői, káplánsággal összekötött
felső leányiskolai tanítóságra.

Évi fizetés:

1. Lakás az iskolai épületben.
2. Pénz: 150 = százötven forint o. ért.
3. Buza: 31 = harminczegy hektoliter, gyülevész.
4. Árpa: 18 = tizenhatsz hektoliter, gyülevész.
5. Fagyu: 8 = nyolcz kilogr.
6. Föld: 20 = husz hold.

Pályázók, bizonyítványaikat — a kápláni s tanító-képességi vizsgárolit is — a papi hivatalhoz szept. 2-ig beküldeni sziveskedjenek.

K o v á c s B á l i n t,
gondnok.

2—2

Pályázat

„tanári“ állomásra.

A kisujszállási, — polgári iskolával egybekötött 6 osztályu ref. gymnásiumban, — addig is míg a középtanodák szervezését illetőleg a törvényhozás végleg intézkednék egy ö t ö d i k, jelenleg s e g é d t a n á r i állomásra pályázat nyittatik, 600 o. é. frttal, mely évnegyedes részletben előre fizettetik.

T a n t á r g y a k: történelem és földrajz az I. II. III. IV-ik, terményrajz az I. II. V. VI-ik, — vegytan VI.-s német nyelv az V. VI-ik osztályokban, összesen 26 órán.

Pályázati határidő szept. 3, mely napra a kellőleg felszerelt folyamodványok az iskolabizottság elnökségéhez beküldendők.

A megválasztott tanár köteles állomását legkésőbb szept. 17-kén elfoglalni.

Kelt Kisujszállás, 1876. aug. 9.

I l l y é s B á l i n t,

2—2

iskola bizottsági elnök.

Pályázat

„fitanítói“ állomásra.

A kisujszállási ref. elemi fiiskolában az első osztály mellett szervezett parallel osztály számára, egy rendes fitanítói állomásra pályázat nyittatik.

I. Évi fizetés: évnegyedes részletekben fizetendő 215 frt, 17 köből kétszer buza, 15 köből árpa; továbbá 6 hold szántóföld 1600 □ ölével, adóját az egyház fizeti, 2 legeltetési jog, fél öl tüzi fa.

II. Kötelességek: az 1-ső parallel osztály tanítása mellett, a sorszerint reá eső vasár- és ünnepnapokon 2 harangozás közt a templomi éneklés vezetése.

Pályázati határidő szept. 3, mely napra a kellőleg felszerelt folyamodványok az iskola-bizottság elnökségéhez beküldendők. Pályázat csak okleveles tanítóknak nyittatik.

A megválasztott tanító köteles állomását legkésőbb szept. 17-kén elfoglalni.

Kelt Kisujszállás 1876. aug. 9.

I l l y é s B á l i n t,
iskola-bizottsági elnök.

2—2